

Nóvember 1964

FÉLAGSBLAÐ NÝALSTIÐNA

TÍMARIT UM STJÖRNUSAMANDSMÁL

Útgefandi: Félag Nýalstisinnna
Posthólf 1159, Reykjavík

Ritstjóri: Þorsteinn Jónsson
Útisskið um, Borgarfið í

Forsíðumynd : Stjörnuþyrpingin mikla í stjörnumerkinu Herkúles.

Innan vetrarbrautar okkar eða tilheyrandi henni er mikill fjöldi stjörnuhviringa, sem ganga um miðju vetrarbrautarinnar, eins og allar aðrar stjörnur hennar. Flestar eru þær þó fjær miðju hennar en meginhluti sólna vetrarbrautarinnar og ganga því í rauninni umhverfis hina eiginlegu vetrarbraut. Sólnafjöldi þessara stjörnuhviringa er mjög mikill og nemur tugum og hundruðum þúsunda sólna. Herkúlesar stjörnuhviringin inniheldur um 100.000 sólna. Hún er ekki fjær okkur en svo, að vel má sjá hana í litlum sjónauka.

Sólar stjörnuhviringa, slíkra sem Herkúlesar-hviringin er, eru miklu þéttstæðari en víðast annarsstaðar innan vetrarbrautarinnar. Við getum gert okkur í hugarlund, að frá reikistjörnum einhverrar sólar í slíkri hvirfingu sé stjörnuhimininn miklu fegurri á að sjá en t. d. stjörnuhimininn okkar jarðar. Í sumum draumum og sýnum sjáenda, kemur líka stundum fram, að draum- og sýngjafar þeirra, hafa átt heima á einhverri slíkri jörð, þar sem stjörnuarnar sýnast miklu fleiri og bjartari, en hér er frá okkar jörð að sjá.

November 1964.

FÉLAGSBLAÐ NÝALDSTIÐNA

Útgefandi : Félag Nýaldstíðna
Pósthólf 1159

Ritstjóri : Þorsteinn Jónsson,
Úlfssjóðum, Borgarfirði

FORMÁLI.

Ég hefi að undanförmu þegar í upphafi hvers blaðs reynt að gera nokkra grein fyrir efni þess, vikið að hverju einu fyrir sig í því, og má vera að sumum hafi þótt það vera heldur til bóta. En vegna þess, að ég get ekki með neinni nákvæmni vitað það fyrirfram, hvað blaðið rúmar í hvert skipti, getur þetta ekki orðið nema að nokkru leyti, enda ætti slíkt ekki að saka. Hvað eina gerir auðvitað grein fyrir sér sjálf um leið og það birtist, og er því yfirleitt alveg ónaúðsýnlegt að hafa fyrir því nokkurn formála. Í síðasta blaði tók ég upp þá nýningu að birta þar nokkrar greinar eða sögur, sem áður höfðu verið birtar í dagblöðum, og er það auðvitað gert í heimildarleysi. En þar sem þessar frásögur geta skýrt af hinum nýalska skilningi og þá um leið heldur orðið til þess að styðja hann, þá þótti mér þær geta átt erindi í blaðið. Getur í rauninni ekki verið nema um þá einu skýringu að ræða varðandi lögreglumanninn, dýrin og stúluna, sem bjó í Skoplje, en að sambönd við betur vitandi en jarðarþúar eru, hafi verið þar að verki. Og auðvitað er það mjög samkvæmt því, sem við er að búast, að sambönd eða samvit takist sérstaklega auðveldlega á milli mjög líkra tvíþura. Nokkra þugun vekur það mér hinsvegar, að fram skuli stundum koma mjög líkir einstaklingar, nokkurskonar tvíþurar, þó að enginn skyldleiki liggir þar til grundvallar, og má þó vera að sumir skýri það sem tilviljun. En þó að slíkt sé samkvæmt því, sem talið var þarna í blaðinu, sá gæti hér á jörðu, þá kemur mér þar í hug þetta, sem dr. Helgi taldi liggja til grundvallar því, sem sumir munðu víst vilja telja einhverskonar fjaraskynjun í tíma. En það er sá skilningur, sem rekja má víst bæði til Platons og Swedenborgs, að sérhvað hér á jörðu eigi á annarri jörð eða öðrum sína fyrirmynd eða tilsvörun og að sérhver atburður, sem gerist á sílkum hnetti, hafi mikla

tillneigingu til að endurtaka sig hjá eftirmynd sinni eða samstaði. Má þar til nefna Titanic slysið, sem Fimmerkurmaður nokkur lifði upp í leiðslu nokkrum árum áður en það átti sér stað hér á jörðu, og verður þó að gera ráð fyrir, að þar hafi ekki verið um neina nákvæma endurtækning að ræða, því að slíkt hygg ég, að eigi sér aldrei stað. Getur það að vita af þessari tilsvörun, sem ef til vill er ein hin mesta tilverunaðsýn, einnig varpað ljósi á sumnar þær staðreyndir, sem komið hafa mönnum til þess að gera ráð fyrir sálforum sofandi manna, en slíkt er samkvæmt mínum skilningi ósamkvæmt hinni nýlösku eða náttúrufræðilegu undirstöðu. Las ég nýlega í gömlum „ Morgni “ frásögn af því, að farmaður nokkur, stýrimaður, að mig minnir, hafi eftir að hafa orðið fyrir slysi á skipinu, skroppið á þennan hátt heim til sín á fund konu og dóttur, og virðist í fljótu bragði út frá þeirri frásögn liggja mjög beint við að tala um slíka sálarför. Slysið, sem farmaðurinn varð fyrir, var höfuðhogs, og fékk hann óráð fyrst á eftir, en sofnaði síðan mjög vært. Dreyndi hann þá, að hann var fjarríki því sem skipið var statt, en að á þeirri stundu hafi þar gerst það, að mynd af honum fell niður af vegg og að barið var á dyr, og þóttist farmaðurinn hafa vitað sig valda hvorutveggja vegna þess, að kona hans og dóttir urðu návistar hans ekki varar. Nú er auðvitað ekki að sökum að spyrja um það, að í Morgni er sagt frá þessu, sem sönnun fyrir sálforum sofandi manna, svo sem þetta sýnist líka vera. En þegar þess er gætt, sem þarna var getið um, að hann væri svefn hafi orðið farmanninum svo heilsusamlegur, að hann vaknaði af honum hress og alбата svo að hann gat þá undireins farið til vinnu sinnar, þá má það heita nokkurnveginum auðsætt, að eitthvað annað og meira hafi þarna verið að verki en hans eigin sál eða hugur. Hið líklegasta þykir mér, – og er þá rétt að hafa það einnig í huga, hve ógætilega er til orða tekið, þegar einhver segir draum hafa rætt nákvæmlega – að farmaðurinn hafi þarna fengið samband við „ tvífara “ sinn á öðrum hnetti, að þessi „ tvífarir “ sem ef til vill hafi verið staddur heima hjá sér eða raunverulega komið heim til sín, hafi þannig verið draumgjafi, og fyrir astaði það, sem þar hafi átr sér stað, magnast svo vel og endurnærst í svefninum.

Blað þetta, sem er hið fjórða á árinu, þykir mér rétt að byrja á eftirmælum Þorsteins Guðjónssonar um Sigríði Björnsdóttur, og get ég vel tekið þar undir, að mikil eftirsjá sé að henni. Þó að umskiptin hafi vafalaust verið henni góð, þá var það nokkuð, sem ekki átti að verða, að hennar skyldi ekki lengur njóta hér að. Það er ævinlega slys og úr hinni verri átt, þegar fólk deyr fyrir aldur fram og eins og oft vill verða eftir erfiðar sjúkdómsþjáningar. Sigríður var, svo sem móðir hennar, Elín Hjartardóttir, mikill ummami Nýals eða Nýalsmála, og minnist ég þess, að einungis einum manni undanteknum varð hún mér bezt að líði varandi úgafu Tunglgeisla minna. – Það vorum við Ingvar Agnarsson sem gistum hjá Sigríði að Heylæk í Fljótshlí ásamt þeim Þor-

steini og Steingerði og þykir mér síðan sem ég gæti ekki hugsað mér þá fríðu sveit án Sigríðar.

Hugleitt út frá lestri blaðagreinar heitir grein eftir Svein Haraldsson og mætti hún koma næst á eftir grein Þorsteins. Er þar getið um nokkuð það, sem ævinlega vill verða, þegar ekki verður það framhald þekkingar, sem beinast og bezt stefndi þó af því, sem fengið hafði verið. Eins og öllum mætti nú ljóst vera, þá hafa ekki einungis engar framfarir orðið á sambandi jarðarbúa við framliðið fólk þrjá til fjóra síðastliðna áratugi, heldur hefir þar átt sér stað undanhald á öfuga leið, og munu flestir Nýalssinnar geta getið sér til um það, hvað muni valda því. Og nú virðist einnig samkvæmt blaðagrein þeirri, sem Sveinn vitnar til, að í stjórnufræði sé að gerast eitthvað líkt. Hin liflausí stjórnuheimur virðist eftir því vera farinn að vekja hjá sumum mönnum óhuglata beyg, og gæti þá svo farið, að viðleitni komi fram í þá átt að láta hans sem minnst getið eða jafnvel að gleyrna honum.

— Sveinn lagði nýlega fyrir mig spurningu í sambandi við grein úr blaði, sem hann sendi mér og aðra, sem hann sagði mér lífillega úr. Heitir hann að senda blaðgrein „Glímt við ódauðleikann“ og birtist í sunnudagsbl. Þjóðviljans, en hefti þar sem hún fjallar um það að lengja lífið hefði hún heldur átt að heita Glíma við dauðann. Er í henni vikið að þeirri eftirtektarverðu staðreynd, hve hún lifandi vera hefir það fram yfir dauða hluti, að endurnýja sig æ í hinni sömu mynd, þó að þeirri endurnýjun virðist að vísu vera takmörk set. En spurningin er, hvernig það geti átt sér stað, að minningar einstaklingsins skuli geymast og það jafnvel alla ævi hans þrátt fyrir sfjellða eyðing og endurnýjun heilafrumanna og annarra velja líkamans. Og svar mitt við þeirri spurningu er þetta:

Þó að líf sé með öllu óhugsanlegt án efnis eða þess að vera líkamlegt, þá þer þess að gæta, að lífið er ekki sjálft efnit. Líf eða sál hvers einstaklings er ákveðið kraftform. Lífun er á hverjum um stað falin í því, að efni hafa skipast saman á þann hátt, sem nauðsynlegt var til þess, að sambönd tækjust með öðrum og fullkonnari hætti en áður hafði verið. Með lífuninni er efnit hafit til hærra kraftveldis en nokkurs þess, sem á sér stað í hinni líflausu náttúru og er sú hafning einkum falin í því, að sambönd þess verða víðtækari og hraðari um leið og þau verða dýpri. Og það er ákveðið form þessa magns, sem hver lifandi einstaklingur er og hefir orðið af sögu sinni og þeim aðdraganda, sem að honum stóð í bók um vinda, sem ég las fyrir löngu er sagt frá því, að storm sveipir þeir, sem stundum fara yfir lönd og valda tjóni, séu kraftsveipir, sem taki í sig og skili frá sér lofti á leið sinni en þeri það ekki með sér, nema þá að litlu leyti frá einum stað til annars. Nokkuð líkt er því farið, sem framar öllu er sjálfur hinn lifandi einstaklingur. Efni það, sem hann byggist af, svarar til loftsins, sem stormsveipurinn dregur í sig og skilar svo frá sér aftur á leið sinni. Og þetta, sem einstaklingurinn er, hið sérstaka

kráftorm, skráning sögu, sem enginn annar hefir átt, er einmitt það, sem hann alla tíð leitast við að framleiða á öðrum stað og fram kemur loks á annarri jörð, þegar endurnýjunarmöguleikum hans lýkur hér.

Hvað dreymdi þig í nótt ", sagði ég einn morgun, í sumnar við litla tíu ára Reykjavíkurstúlku, sem þá var að koma á fætur.

" Mig dreymdi að ég væri heima hjá mér ", svaraði hún.

" Og hvað sástu þar ", spurði ég.

" Ég sá hana mömmu mína, svaraði stúlkan.

" Þótti þér hún líta út eins og hún á að sér að vera, " spurði ég.

" Nei, " svaraði stúlkan. " Mér þótti hárið á henni vera ljósbrúnt líft og á mér. En hún er í rauninni svarthærð. Svo þótti mér hún vera grön, en hún er annars nokkuð feit. Svo var íbúðin líka allt öðru vísi, miklu stærri. Systir mín - hún kann nú reyndar eitthvað á hjóli - var þar inni að leika sér á reiðhjóli. En slíkt væri ekki hægt þar ".

Þessi glögga frásögn þessarar 10 ára Reykjavíkurstúlku, sem ég aldrei hafði minnst á drauma við og vafalaust hefir engar hugmyndir gert sér um slíkt, er gott sýnishorn þess, sem ég hefi verið að vonast til að lesendur blaðsins segðu mér af meira en orðið hefir, því að það sem þarna kom fram, er bezta sönnunin um, að sjálfir þúi menn sér ekki til drauma sína. Það setti a. m. k. að liggja alveg ljóst fyrir, að þetta, sem stúlkuna dreymdi og hún taldi sig hafa séð, getur ekki hafa verið neinar endurminningar sýnir varðandi móður hennar og heimili, og liggur þessvegna mjög eðlilega við að ætla, að þar hafi verið um að ræða móður og heimili einhvers eða einhverrar annarrar, sem þó hafi að einhverju leyti verið hljóstaða þess, sem það minnti á. En að ég geti þess hér sem ég reyndar áður hefi getið um, er mér þætti fengur í draumsögum slíkum sem þessari, þá segi ég það ekki af því, að mér þyki ekki þakkarverðar draumsögur Ingvars Agnarssonar, sem undanfarið hafa komið hér í blaðinu og enn birtast í þessu blaði.

Er þær frásögur merklegar ekki síst fyrir það, að þær benda svo greinlega til sambanda út fyrir jörðina og bera þó einnig á sér merki raunveruleikans. - Hugsa mátti sér um draum Ingvars varðandi kýrnar og fjósamanninn, að ákveðin þjóðsaga hafi að einhverju leyti getað orðið til þess að móta hann, og þykir mér hitt þó líklegra, að hann bendi meira til uppruna þjóðsögunnar en þjóðsagan til uppruna hans. Það er mjög líklegt, að skepnur sem maður umgengst, geti stundum stíllt til ákveðinna draumsambanda og hefi ég jafnvel þóttzt verða slíks var. Það var einhverfina heima hjá mér, að ég sofnaði snöggvast liggjandi upp í legubekk og dreymdi mig það eitt, að ég sæi kött, sem var þá fyrir nokkru dauður. En um leið og mér var þarna að renna í brjóst og þetta bar fyrir mig, henti sér köttur upp á brjóstið á mér, svo að ég vaknaði og svaraði allt til þess að hinn dauða kött

hafi borit fyrir mig nokkurn veginn nákvæmlega á þeirri stundu, sem him lifandi köttur var að mika sig til stökkksins upp til mín néðan af gólfi. – Ingvari þótti eitthvað á þá leið, að kyrnar hefðu stillt sig til þessa góða sambands eða fjósamanninn draumgjafa sinn, vegna þess að hann hefði verið góður fjósamaður, og þarf í rauninni ekki að efa, að þar sem þannig er að verið, fari allt saman til góts bæði hvað sambönd snertir og hagnað af starfi. – Hvað draum Sveins Haraldssonar snertir, þá er þar ekki um annað að ræða en það, sem vel hefði getað gerst hér á jörðu, en hins vegar má sá draumur heita markverður vegna þess, hve rökrétt það það er eða samkvæmt veruleikanum að hin fjarlægari og meiri hæð skyldi koma í ljós og rísa æ meira yfir þá nálægri og minni eftir því sem fjarlægðin varð meiri, og er ákaflega ólíklegt að slík skynjan hafi verið tilbúin eða óraunveruleg. Ekki væri það alveg óhugsanlegt, að við Þorsteinn Guðjónsson höfum stillt Svein til þessa draumsambands, þótt fjarri værum, því líklega hefir hann dreymt þetta sömu nóttina og við fórum með næturlest frá Þrándheimi til Osloar. Áttum við þá að sitja þannig í vagnklefa okkar að við horfðum aftur eins og Sveinn þóttist gera í svefninum, þó að Þorsteinn fengi stillt svo til, að ég þyrfti ekki að gera það. En frábrugðit var þetta ferðalag draumi Sveins að því leyti að hvorugur okkar sá neitt út á leitinni vegna þess að þá var myrkur og nótt og þar að auki varla nein aðstaða til að sjá neitt út, nema á hlöð, og má af því vera ljóst, að hvorugur okkar hefir getað verið draumgjafi hans.

Að endingu ætla ég hér að víkja að tveimur blaðagreinum, sem taka mætti í heftið, og læt ég þá ógetið tveggja fundagerða, sem sjálfsagt er að birtist þar, tveggja eða fleiri greina eftir Ingvar Agnarsson, bréfs frá konu austur í Breiðdal, frásagna, sem Þorsteinn Guðjónsson hefur þýtt úr norsku blaði, og áður prentaðra greina, sem teknar verða upp eftir þörfum. Segir í annari þessari grein, sem birtist í Vísi fyrir ári síðan, frá undrabarni, fjögurra ára stúlku, sem er auðsjanlega eitthvað meira en það að vera óvenjulega skarpur nemandi og getur numast hjá því farið, að þar sé um einhverja óvanalega magnan að ræða eða samhandsgáfu og má þó vera að þarna sé að auki eitthvert afbrigði lífs eða æviframvindu. Þannig hefi ég einhvern tíma séð getið um barn, sem sjö eða átta ára gamalt var á allan hátt orðið gamalmenni og dó litlu síðar, og annað, sem á líkum aldri hafði tileinkað sér meiri lærdóm og þekkingu en flestum öldruðum mönnum hafði endst ævin til, en virtist einnig þá hafa lokið möguleikum til lengra lífs. – Hin greinin, sem birtist í „Tímanum“ s. l. sumar, segir af því, sem áður hafði verið sagt frá, hversu það hefir nú sannast austur í Rússlandi, að þrjár stúlkur að minnsta kosti virðast vera gæddar þeim hæfileika að geta lesið og greint líti með fingrunum einum saman. Er þetta svo sem við er að búast talið vera hið mesta undur og þó óhrekjanlegt, og minnir skilningsleysið gagnvart því á samskonar skilningsleysi andatrúar-

mannanna og annarra gagnvart hæfileika þeim, sem kenndur er við skyggni eða ófreski. Ég hef áður bent á nokkur dæmi þess frá seinni árum, sem sýna það ljóslega, hversu fjarstæi og önnur skyggni er í rauninni ekki neinn sérstakur augn eða sjónhæfileiki, kemur þetta einnig fram í „Ýmsum frásögðum, sem ég nýlega hef lesið í gömlum “ Morgni “. Er þar stundum talað um, að miðillinn loki augnum til þess að geta séð hið „ ósýnilega “, og á einhverjum stað tekur hinn skyggni maður það fram aftur og aftur, að hann hafi ekki séð það, sem hann taldi sig hafa séð, með líkamsaugum sínum. En þrátt fyrir þetta virðast andatrúar-menn lífa svo á enn í dag, eins og t. d. þegar þeir tala um röntgenaugu og annað slíkt, að þarna muni vera um að ræða einhverskonar eigin sjón, og má segja, að hinum rússnesku vísindamönnum fari líkt. Það sem hvortveggja skortir, er að hafa gert sér ljóst, að það sem ekki er með eigin augum séð, hljóti að vera séð með augum einhvers annars eða annarra og er það hinn nýalski skíningur á eðli drauma, sem kemur þar til undirstöðu. Það sem hina rússnesku vísindamenn vantar hér fyrst er að gera sér ljóst, að það sem er séð eða sjónskyngjað, getur aldrei hafa verið séð eða sjónskyngjað án augna eða sjónfæra og að þótt um sjóntaugar gæti verið að ræða í fingurgómum eða öðrum líkamshlutum, að þá hafi það aldrei nægt neinu-höfði til að sjá, ef ekki voru þar augu til að sjá með. Augnalaus líkami eða líkamshluti hlýtur ævinlega að vera blindur og ósjáandi og má það í rauninni teljast furðulegt, að slíkt skuli ekki öllum vera ljóst. Hið eina, sem hér kemur til greina, hlýtur því að vera það, sem Þorsteinn Guðjónsson benti á í fyrravör í einhverri blaðagrein, það er sam-skyngjan hinna rússnesku stúlkna við þá, sem voru að rannsaka eða ganga úr skugga um skyggni þeirra, að það séu þeir, sem lesi fyrir þær og sjái liti, þó að þeim sé það ekki ljóst, eða þá að þær njóti að sambanda við einhverja mjög fjarstadda, sem geta fjar-skyngjað á þann hátt, sem enn er ekki kunnáð á þessum útjaðri vitheims, sem hér er.

SIGRÍÐUR BJÖRNSDÓTTIR LÁTTIN.

Það sem mér datt í hug, þegar ég frétti lát Sigríðar Björnsdóttur var það, hver missir okkur Nýalssinnun væri að slíkri konu. Hins er þó ekki síður ástæða til, að samgleyjast henni um að vera komin til betri staðar en þessi jörð er nú. Því engan efa tel ég á því, að svo sé í raun og veru, að framlíðnir lífi, sem þúvar fjartægra stjarna, og er nú aðsaett hvíflkur munur það er fyrir hina framlíðnu, að geta þegar í stað áttað sig á því, hvað orðið er, eins og Sigríður mun óeafa hafa getað gert, jafnskjótt og líkani hennar var fullmyndaður og hún var vöknud til meðvitundar um sjálfa sig. Mun henni hafa farið sem bezt vildu duga hinum síðrnu. Og svo mun fleirum hafa farið sem bezt vildu duga hinum góða málstað, og minnist ég þá ýmsra kunningja minna og félaga okkar, sem látnir eru. Ég minnist Hannesar Guðlaugssonar, sem var einn af stofnendum félagsins, Eftir að hann var látinn hafði hann gert vart við sig á miðilsfundi, og sagt þar fróðlega frá því hvað hefði orðið til að taka af allan vafa fyrir sér.

Ég minnist Hallbjarnar Halldórssonar sem einnig var á stofnfundi félagsins, hinum síðari, og sérstaklega dettur mér þó það í hug, að þegar skrifað var um hann látinn, þá var ekki á það minnst að hann hefði hallazt að kenningu Nýals. En nú þegar Sigríður lézt, var þessa ekki látis ógetis í minningarorðum um hana, og auk þess sem þetta er þeim til heiðurs sem gerði það, þá bendir það mjög til þess, að nú sé þrátt fyrir allt farið að færast í áttina að hinu mikla marki.

Sigríður mun hafa verið merkilegum miðilshæfileikum búin, og mun það hafa verið henni áhugamál, að sú gáfa hennar gæti orðið öðrum að notum, þó að það yrði víst aldrei nema lífillega. Einn sinni komumst við hjónin fylgd með öðrum til hennar austur að Heylæk, og fengum beztu viðtökur. Það var tvisvar í þeirri ferð að ég þóttist verða var við hugskeyti frá ferðafélögnum, í amað skiptið þannig, að merkilegt mátti teljast. Þykir mér líklegt, að þar höfum við notið Sigríðar að einhverju leyti við, því að áhrifin frá henni voru öflug og magnandi. Hún var ljóðelsk og rittær og tókst bezt upp með því að skrifa í lotu, virtist mér, enda víst sjaldnast tími til að liggja yfir slíku. En í þessu lýsti sér einnig miðilseöli hennar. Það síðasta sem ég frétti til hennar, var að hún hefði gefið 1000 kr. til útgáfustarfsemi á vegum félagsins. Hún átti bréfi hjá okkur og langar mig til að þekka fyrir það með þessum orðum.

Þorsteinn Guðjónsson

Hugleitt út frá lestri blaðagreinar.

Ekki ber á öðru en að stjórnufræðin styðji kenningu Brúnós og stóar Helga Þjeturss um að alheimurinn sé óendanlegur að við-áttu og hnattafjölda. Með hjálp æ fullkommari rannsóknartækja hafa menn skyggnzt æ lengra út í geiminn og sízt orðið varir við, að vetrarbrautafjöldinn fari neitt þværrandi í vaxandi fjarlægð. Og í blaðagrein, sem ég las fyrir skömmu, var sagt frá þeirri ályktun, að alheimurinn væri, samkvæmt nýlegri niðurstöðu um meðal þéttleik efnisins, ekki aðeins óendanlegur, heldur mundi hann einn-ig halda áfram að stækka óendanlega. Rifjar þetta upp það sem sagt er í Nýal um hinn óendanlega verund : „ Og einmitt af því að hann er óendanlegur þætir hann alltaf við sig. ”

Óneitanlega eru það merkilæg tíðindi, að þessi frumlega, ís-lenska hugsun í heimsfræði skali vera að koma fram á þennan hátt erlendis. Og hjartsynni gerir það mann á, að erlendis kunnir einn-ig að fara að koma fram eitthvað í sett við hina íslensku stjórn-úlfiræði. En án þess að stjórnuúlfiræðin komi til, verður viteskj-an um óendanlegan alheim og sístækkandi miklu þýðingarminni en ella. Og á summa kann sú viteskja ein útaf fyrir sig að hafa jafn-vel fremur neikvæð áhrif, svo að þeim verði eins og um og ó að „ sætta sig við þessi ósköp ”, eins og komizt var að orði í nefndri blaðagrein. En í stað þess þannig, að auka á smæðartilfinningu mannsins mun með tilkomu stjórnuúlfiræðinnar og framúlfiræð-innar viteskjan um mikilleik heimsins einungis vekja hjá mönn-um fögnuð og stórhug, því að þeim mun þá ljóst verða, að þar sem stjórnumnar eru, þar er þeirra framtíðarsaga. Og þar mun maðurinn sjá fram á sambandsmöguleika við vitrari og betri íbúa annarra hnatta. Stjórnuúlfiræðin mun auka þekkinguna á heimi og lífi langt fram yfir það, sem menn eygja nú möguleika til. „ Við getum ekki rýnt lengra en um tíu milljarða ljósára vegalengd ”, var sagt í nefndri blaðagrein, og virðist eftir því, að ljós frá emn fjarlægari vetrarbrautum en sem þeirri vegalengd svarar, nái ekki til okkar. En óhætt mun að gera ráð fyrir, að slíkum hindrunum verði rutt úr vegi, þegar kemst á gott samband við miklu hærri tilverustig, „ þar sem menn geta, þegar þeir vilja, séð betur en hér á jörðu er hægt með nokkurri fjar sjá eða smá-sjá”. (Samanber Draumlífið og samband lífsins í alheimi í Samn-nyal)

Sveinn Haraldsson.

1 júlí 1964.

DRAUMUR UM BARDAGA OG VATNSFLÖÐ.

Mig dreyndi, að ég stót á slétlendi í allstórum hópi manna, sem var albuinn til orustu við annan hóp manna, sem stót andspenis okkur, og var á að gizka 50 til 100 metra breytt bíl á milli hóp-anna.

Ég var hræddur. Eg þótti ekki og vildi ekki berjast. Og ég skimaði allt í kring um mig, hvort ég ekki sæi einhverja undan-komuleið til flóta. Sá ég skammt frá þrjá palla hvern yfir öðrum og var rúm mannhæð milli hvers þeirra.

Nú var gefið merki og báðir flokkarnir ruddust fram, hvor á móti öðrum, en ég tók til fótanna og flýði að þessum pöllum, sem ég hafði séð. Tókst mér að komast upp á efsta pallinn. Þótti mér aðstæða mín heldur hafa vænkast, en var þó hræddur og kvðandi. Nokkrir menn úr okkar líði komu líka þarna upp. Frá þessum stað gat ég nú séð yfir orustuvöllinn og sá mannfjöldann berjast af mikilli grimmd, og stóð mér ógn af að sjá aðfarirnár. Nú færðist bardaginn nær pallinum, sem ég stóð á, og sá ég að nokkrir úr óvnhálitinu tóku að klifra upp pallana. Einn þeirra varð fyrstur og sá ég aðra hendi hans koma upp á pallbrúnina. Ég var með einhvers konar vopn í höndum og fannst mér ég verða að verja mig, þótt mér væri það þvert um get. Síó ég vopninu í handarbak mannsins og varð af mikið sár, og sá ég blóðið spýlast úr sárinu en maðurinn féll aftur á bak til jarðar. Mér oði við því, sem ég hafði gert en sá þó ekki, að ég hefði getað farið öðruvísi að.

En nú gerðist nokkuð óvænt. Ég sá hvar mikil flótaalda kom aðandi. Hún fór yfir orustuflokkana og skolaði þeim með sér og hún lenti á pallinum sem ég stóð á. Ég fann hvernig hann ríðaði við og ég vissi að mín síðasta stund var komin, en hugsaði jafnframt að betra væri að deyja þannig, en að falla í orustunni. Svo fann ég hvernig pallurinn steyptist á hlitina undan vatnsflaumnum og ég féll í vatnið. Ég fann, að ég sveiflaðist og hringsnerist í tönnu og ég fann hvernig ég var að kafta. Svo missti ég meðvitund.

Að einhverjum tíma lítinum án þess að gera mér grein fyrir hvort hann var stuttur eða langur fann ég, að ég vaknaði úr einhvers konar dái eða svefni. Ég lá á jörðinni og fann að eitthvað lá yfir mér, og er ég opnaði augun sá ég að það var brúleitt. Það haldi jörðina í kring og mér fannst það vera eins og þunnt lag af slyfi. Og er ég leit betur í kringum mig sá ég fjölda manns liggjandi þarna á við og dreif. En ég sá annað sem fyllti mig ógn og skelfingu. Allmargir illlegir menn voru

þarna á fært og voru í rauðleikum stuttum stykkjum og voru girtir beltum. Þeir voru með stórar axir í höndum og hjungu í varnarlausu mennina, sem lágu á jörðinni. Einn þeirra kom nálægt mér og sá ég hann höggva fót af manni sem lá nálægt mér. Þóttist ég vita að sömu örlog þú mín ef ég ekki gæti stökkib á fætur og flúit. Aðlaði ég að fara að hendast á fætur, en í því vaknaði þég.

Þessi draumur var fremur skýr. Að vísu var ekki eins bjart yfir umhverfinu eins og venjulega er hér um bjartan dag, en líti sá ég á hlutum er nálægt mér voru.

Ég hef þarna komist í samband við illan stað, þar sem menn herast á banaþjót og gæti það eins verið einhver staður á okkar jörd, eins og hvar annarsstaðar, en ekki notuðu menn þessir skotvopn og gæti það fremur bent til staðar utan jarðarinnar, þe. a. s. á öðrum hnetti.

Draumgjafi minn var ekki í bardagahug og hefur líklega verið tilneyddur að taka þátt í þessum leik. Undarlegt finnst mér að svo skyldi hittast á að vatnsflóð varð til að tortíma þessum stríðandi herjum. Og eftir öllu að dama, sem fram kom í draunnum mun draumgjafi minn hafa druknað í flóðinu eins og aðrir. Einkennilegt er, ef draumsamband mitt hefur ekki rofnað við þennan draumgjafa minn, frá því hann andaðist og þar til hann vaknaði upp aftur, en eitt finnst mér þó benda til að svo hafi verið og það er að ég þóttist hafa ljósa en durminningu um síðustu athurði áður en flóðið skall á.

Er draumgjafi minn vaknaði þarna upp frá dauðum, var umhverfið nokkuð annað en áður og bendir það til að hann hafi komið fram á öðrum stað, sennilega á annarri jarðstjörnu en þeirri, sem hann andaðist á.

En ekki hafa umskiptin samt orðið neitt á betri veg. Því þarna vaknar hann upp í samskonar víti og því, sem hann hafði yfirgefið eða e. t. v. enn verra. Lifandi menn liggja þar út um allt, hálfmeðvitundarlausir, nýfluttir til þessa nýja heimkynnis, en þar taka á móti þeim djöflar í mannsmynd, sem skemmta sér við að limlesta þá eða drepa á nýjan leik.

Einkennilegt finnst mér að þá sjaldan sem mig hefur dreymt sönn illmenni (eða manndjöfla, sem vafalaust eiga heima í víti annarra hnatta, þá eru þeir klæddir rauðum eða rauðbrúnum búningum. Þetta kemur einnig fram í ýmsum framlífslýsingum m. a. í Nýal.

Í þessum draumi hefur draumgjafi minn alls ekki verið neitt illmenni, en orðið að taka þátt í þessu atferlimóti vilja sínum en þessa atferlis verður hann samt að gjalda og kemur þess vegna fram á verri stað, en vera ætti. Vonandi hefur

honum tekist að flýja frá þessum nýja skelfingarstað og frá illmennum, sem aður var lýst. En þeir sem á annað borð lenda í vífi eftir dauða sinn, munu þó ávallt eiga erfita leið upp á við til að byrja með.

Ingvar Agnarsson, í júlí 1964.

Skrifað 3. ágúst 1964.

D R A U M U R.

Ég gisti á Þingvöllum í nótt og dreyndi eftirfarandi draum :

Ég þóttist vera að fletta allþykkri myndabók. Voru þær litmyndir og svo fagrar, að annað eins held ég að ég hafi aldrei séð. Litirnir voru svo djúpr, svo skærir, svo mikið samræmi í þeim öllum. Ég horðði hugfanginn á þær. En ég fletti blöðunum svo ört, að ekki festist almennilega í mér af hverju þær voru. Þó held ég, að sumar þeirra hafi verið landslagsmyndir. Mig langaði til að mega staldra við og virða sumar þeirra betur fyrir mér. Samt fletti ég blöðunum áfram með sama hraða og gaf mér ekki tíma til að athuga neina þeirra vandlega. Og mér fannst ég verða hálfóánægður yfir því. Svo vaknaði ég.

Hið fagra umhverfi Þingvallanna, sem ég hafði verið að skoða kvöldið áður í góðu veðri, ásamt konu minni, kann að hafa átt sinn þátt í að mig dreyndi þennan draum, og þó þannig, að hún hafi stillt mig til þessa draumsambands.

Einkennilegt við þennan draum er það, að ég skildi í draumnum óska eftir, að skoða myndirnar betur, án þess þó að gera það. Hygg ég, að þar hafi minn eigin hugur komið fram, en ekki svo sterkt, að draumgjafi minn, sá er fletti bókinni, hafi eftir því tekið, og því hafi hann ekki getað gert mér það til geðs.

Ingvar Agnarsson

10. ágúst 1964.

DREYMT Í ÁGÚST 1964.

Mér þótti ég vera hér fyrir austan eða suðaustan Reykjavík, allangt. Í einhverju farartæki var ég, sem stefndi með mjög miklum hraða í átt til Reykjavíkur, að mér fannst. Í þá áttina horðði ég þó ekki, heldur alltaf afturfyrir og í fyrstu á fjall eit ekki ykjahátt. En sem ég fjarlægðist það nú meira, fór smámsam-

an að koma í ljós, á bakvið það annað hærra fjall, sem reis æ meira eftir því sem fjær dró, svo að fjallit, sem á það skyggði í fyrstu, varð að lokum í samamburði við það sem smáhæð. Ofarlega í þessu mikla fjalli eða fjallgarði sýndist mér vera snjór með köflum.

Ég leit nú af fjallinu á landið nær mér, sem mig bar ótflugna yfir, og þóttist sjá snjósköflum bregða fyrir í deildum til beggja handa, en land var þarna mishæðit nokkuð og ekki skögi vaxið, en grasi gróit virtist mér. En bæði varaði þetta stutt og hraðin var mikill, svo að landið virtist fljúga fram hjá, og varð myndin af þessu því ekki svo glögg sem skyldi. Þó var í mér, einlum undir lokin, mikill hugur á að taka sem bezt eftir landslaginu.

Sveinn Haraldsson.

DRAUMUR UM KÝR OG DANSANDI FÓLK.

Mig dreymdi að ég þóttist staddur í stóru fjósi. Voru nautgripir þar í löngum rötum. Fannst mér ég hafa eitthvert vitundarsamband við þessi dýr, og fór jafnframt að rifja upp í huganum gamlar sögur um það, að kýrnar færu að tala og jafnvel bregða á leik, þegar örugg vissa væri fyrir því að menn væru ekki nálægt. Nú fannst mér ég skilja hugsanir kúna, að eithvað háttólegt staði til hjá þeim. Og mér fannst þær segja mér, að vegna þess, hvað ég væri þeim góður, skildi ég fá leyfi til að vera viðstaddur, en aldrei mætti ég minnast á við nokkurn mann, hvers ég hefði orðið vísari. Þótti mér nú allt vera orðið hljótt og að allt fólk á bænum væri gengið til náða, nema ég.

Er ég svo ekki að orðlengja þetta, nema allt í einu finnst mér umhverfið breytast. Fjósið hverfur og kýrnar með, en í staðinn kemur fagurskreyttur salur, stór og hár. Var þar mikill fjöldi fólks, og voru allir skrautklæddir. Virti ég vel fyrir mér búninga þessa, og voru þeir að ýmsu leyti frábrugðnir þeim klæðnaði, sem ég hef séð. Voru þeir í fjölbreyttum litum, og þó samræmdum, en ekki kann ég að lýsa þeim nánar, nema hvað jakkar karlmannanna náðu aðeins niður í mitti og voru aðskorðnir. Búningar þeirra voru einnig að jafnaði með dekkri litum en búningar kvennanna.

Fólk þetta allt var mjög fagurt á að sjá, svo að annað eins sér maður aldrei þar sem fólk kemur saman hér, voru andlitsdrættir þess fingerðir, og hreyfingar þess allar mjög mjúkar. Þetta fólk var allt að dansa einskonar hringdansa. Var það í smáhópum og mynduðu hringa með tengdum höndum. Allir sungu og meðan ég horfði á það var sama lagit endurtekið aftur og aftur og er ég vaknaði fannst mér ég kunna hluta af laginu, en ekki tókst mér að muna það er ég vaknaði að fullu.

Meðan á draumsýn þessari stóð, fannst mér ég stundum vera einn af þáttakendum í þessum fagra dansi, en stundum fannst mér ég vera áhorfandi, og þá á sama stað sem ég áður hafði verið í fjósinu, og fannst mér þá að þetta glaða fólk væri í raun og veru kýrnar, sem nú hefðu varpað af sér kuahömunum og væru hér í sinni sönnu veru. Fannst mér þá einnig að þær hefðu vara á sér, að ekki kæmi fólk af þænum til að gera ónæði.

Eftir að ég hafði notið þessa draums alllengi, og hristist, af góðleika þeim, er mér fannst stafa frá öllu þessu glaða, fagra fólki, varð ég var við einhvern umgang eða hávaða úti fyrir. Og ákynndilega hvarf mér þessi glæsilegi salur og þetta fagra fólk, og aftur stóð ég í einu horni fjóssins og sá allar kýrnar á básunum sínum. Komu nú menn í fjósið, til að sinna skepununum, fannst mér. Og endaði hér draumurinn.

Ég sendi Þorsteini Guðjónssyni, sem nú er við nám í Noregi, þennan draum. Hann skrifaði mér aftur, og skýrir drauminn í bréfi til mín. Og vegna þess hve mér þykja skýringar hans snjallar, leyfi ég mér að taka hér upp þann kafla bréfsins, sem fjallar um drauminn.

Draumskýring Þorsteins Guðjónssonar.

Mér þykir sérstaklega skemmtilegt að heyra um þennan fjósamannsdræum þinn, sem virðist vera í meira lagi fróðlegur. Það er alveg augljóst, að draumsambandið er þarna tvöfalt og að það eru rangþýtingar fjósamannsins að gera kýr úr hinu glaðværa fólki. Sjálfur mun hann hafa verið í leitslu meðan á þessu stóð og ekki óhugsanlegt að hann hafi orðið að einhverju leyti undrandi þegar hann vaknaði af henni til fulls, enda þótt hann lifði í þessum gömlu hugmyndum. Þessar hugmyndir sem kunna að hafa verið náteygðar umhuggjusemi hans um kýrnar, munu hafa verið eins og það mót eða sá farvegur sem sambandið féll í og mjög eðlilegt að þær rifjist upp fyrir honum þegar sambandið er að komast á. Hann fær fyrir draumgjafa einn af hinu fagra og glaða fólki og gleymir hann sér þá stundum, svo að hann þykist vera einn af því, en stundum vaknar hann að nokkru til sjálfs sín og gerir sér þá grein fyrir hvar hann er í fjósinu og heldur þó sýninni eftir sem áður. Eða mér virðist nokkurveginn víst, að draumurinn sé að mestu eða öllu leyti til kominn fyrir endurgeislan frá fjósamanninum til þín, og er það ekki sízt því til stuðnings, að þú skýldir ymist vera fjósamaður eða einn af hinu dansandi fólki. Það að rangþýtingarnar skýldu fylgja sýninni frá honum til þín bendir þó enn greinilegar í þá átt. En það er býsna fróðlegt að sjá hvernig sjálfsvitund hans ymistþokar eða nær yfirhöndinni hjá honum og einnig hitt hvernig hið góða samband milli hans og kúna er skilyrði sambandsins. Kýrnar eru þarna stillar eða sitjarar á miðil-fundi og fjósamaðurinn miðillinn, en að sumu leyti mætti þó einn-

ig bera þig sem draumþega saman við miðil og gæti þessi draumur einmitt varpað ljósi á miðlissamböndin. Það vill svo til að ég var núna nýlega að rifja upp við Þorstein á Úlfst. gamalt delu-efni við S. S. um það hvort sá sem talað er við í miðlissambandi viti af sér eða ekki. Hélt Þorsteinn því fram, að þegar miðlissamband fengist við mann hér á jörð, þá væri það jafnan honum að ósjálfráðu (að mestu) og væri það annar lengra kominn á annari stjórnun sem sambandið væri við gegnum hinn sem millilið. Nú var ég að spyrja Þorstein hvað hann héldi um venjulegt beint miðlissamband við aðra stjórnun, hvort hann héldi að sá, sem fram kæmi í sambandinu væri sofandi og ósjálfrátt honum hvað hann segði og gerði, og við hvern maður ætti þá í rauninni samtali, spurði ég. Nú þykir mér ljósara yfir þessu en áður. Mun sambandsveran eða sá sem „kemur“ í miðlinn jafnan vera í nokkurskonar leiðslu og vita ýmist af sér eða ekki, eins og fjósa-maðurinn og er út frá þessu einnig skiljanlegra hversvegna það eru svo mjög mörg atvik úr jarðlífi hinna framliðnu, sem koma fram hjá miðlum. Þau rifjast uppi samræmi við stilliháhrif þegar sambandið er að takast, alveg eins og hinar þjóðsagnakenndu hugmyndir draumgjafa þíns, þegar sambandið leitast á hann, en vitneskjan um umhverfið kemur síðar fram ef skilyrði eru til. Þessi minningaupprifjun, mun vera hin nauðsynlega og eðlilega byrjun sambandsins og man ég eftir draumum sem skýrir urðu og bjartir þegar á leit en byrjuðu dimmir og rangþýðingakemmdir. En rangþýðingarnar eru sú binding eða tjóðrun draumvitundarinnar (við eigin minningar dreymandans, sem offast á sér stað.

Þorsteinn Guðjónsson.

FRÉTT TEKIN ÚR NORSKU BLAÐI.

Þekkt kona í Bretlandi, hagræðingur að atvinnu og kunn að skarpskyggni samfara gætni í ályktunum, fór nýlega að taka eftir því, að hún er gædd "yfirnáttúrlegum" hæfileikum. Hefur umboðsmaður frá Sálarrannsóknafélaginu fengið það hlutverk að rannsaka spásagnir hennar um óöröna atburði.

Kona þessi sem er 66 ára gömul og heitir Laði Juliet Rhys-Williams, er ein af fremstu hagræðingum Bretlands, og er formaður hreyfingar þeirrar sem óskar eftir sameiningu Evrópu. Samkvæmt bráðabirgðaskýrslu í tímariti Sálarrannsóknafélagsins hefur hún hvað eftir annað heyrt útvarpsfréttir allt að 48 stundum áður en þær koma raunverulega í útvarpinu.

Fyrsta sinn sem hún tók eftir þessum merkilega eiginleika hjá sér var 17. janúar þessa árs, en þá stillti hún á útvarpsstöð-

ina Rödd Ameríku til að hlusta á fréttirnar kl. 4 að morgni. Hún náði ekki í nema endann á fréttunum þar sem verið var að segja frá alvarlegum óeirðum í Atlanta, Georgíulýki, og að þar hefðu orðið átök milli Ku Klux Klan og svertingja, afskiptum lögregluunnar og að margir hefðu verið teknir fasilir.

Síðar um daginn sagði hún dóttur sinni fréttina, en þær leit-uðu árangurslaust í blöðunum að fréttum af þessu. Seinna kom í ljós, að atburðurinn gerðist ekki fyrir en að kveldi þess 18. — einnum 48 stundum eftir að lafði Rhys — Williams heyrði fréttina. Það sem gerðist í raun og veru kom alveg heim við það sem hún þóttist hafa heyrt í útvarpinu.

Athglisvert þykir það, að atburðirnir í Atlanta voru fyrstu alvarlegu átökin í þeirri öldu óeirða milli svartra og hvítra sem á eftir fór og einnig hitt, að lafði Rhys—Williams hafði aldrei leitt hugann að þeim vandamálum um þessar mundir, áður en hún heyrði hina einkennilegu fréttasendingu, enda hafði hún verið önn- um kafin við ritgerðir um brezk efnahagsmál.

Næsta sinn var það 24. febrúar, sem hún varð fyrir slíkri undarlegri reynslu, en þá heyrði hún í morgunfréttum frá franskri stöð, að Makaríós erkbiskup hefði beðið de Gaulle að hlutast til um Kýpurdeiluna. Henni hafði komið fréttin mjög á óvænt, því að málið var í höndum Sameinuðu þjóðanna. Og í þetta sinn höfðu þær mæðgurnar einnig leitað árangurslaust að fréttinni í blöðun- um.

Morguninn 28. kom svo fréttin að nýju — eins og áður 48 stund- um eftir að lafði Rhys—Williams hafði heyrt hana.

Meðal annars sem fyrir frúna hefur borist, getur hún þess, að hún hafi " séð " blaðsíðu í dagblaðinu Times, daginn áður en blaðið kom út. Henni hafði litizt svo vel á mynd af nýju húsi og lýsingu á því, að hún það einkaritarann að klippa þetta úr. Það var þó ekki hægt fyrir en daginn eftir, en þá var myndin og greinin líka komin í Times.

Lafði Rhys—Williams getur þess einnig að gáfa hennar hefur fært henni smávegis ágóða, því að hún hefur oft verið furðu heppin í vöðmálum við kaupreiðar.

P. G. Þýddi úr Verdens Gang (Osíó)

STJÖRNULÍFFRÆÐI - VÍSINDAGREIN FRAMTÍÐARINNAR.

Í bók sinni " The natur of the univers ", ræðir Fred Hoile um nokkra frumkvöðla stjörnufræðimnar og hvernig öll þekking í þeim fræðum stóð í stað öldum saman, meðan réttan skilning vantaði á grundvallaratriðum, þ. e. meðan álitit var að jörðin væri þunga- miðja heimsins og að sól og stjörnur gengju umhverfis hana. En eftir að réttur skilningur ruddi sér til rúms, og sólin var sett í þungamiðju þá, sem jörðinni var ætlað áður, leið ekki á löngu, að nýjar og nýjar uppgötvanir í stjörnufræði yrðu gerðar, sem urðu undanfari og fyrstu skref til þeirrar þekkingar á alheiminum, sem nú hefur náðst.

En á öðru sviði skildu, hefur líft miðað enn. Stjörnulíffræði er enn á sviðuðu stigi og stjörnufræðin var á dögum Phtolemæus- ar og lengi síðan. Fræðimenn vita enn ekki (og vilja helst ekki vita) neitt um stjörnulíffræði. Íslenzkir vísindamenn gætu þó stað- ið betur að vígi í þeim efnum, en starfsbræður þeirra í öðrum löndum, því á Íslandi hafa verið gerðar uppgötvanir í stjörnulí- fræði, af mjög framúrskarandi vísindamanni, uppgötvanir, sem nægja mundu til stórkostlegra framhaldsuppgötvana á þessu sviði, ef haldið væri þar áfram rannsóknum, af ekki minni áhuga en í ýmsum öðrum vísindagreinum.

Mundi þá svo fara, að þessi nýju vísindi þættu hin mikils- verðustu og hin þýðingarmestu fyrir líffit á hnetti vorum.

Ingvar Agnarsson
19. ágúst 1964.

BRÉF FRÁ LESANDA FÉLAGSBLAÐSINS.

Ýmsa góða lesendur og velunnara mun Nýall eiga um byggðir landsins, þótt fátt heyrast frá þeim, að jafnaði.

Þó kemur fyrir, að frá þessum dreifðu einstaklingum berast eins og ljósgeislar til stjórnar Félags Nýalssinna. Einn slíkur ljós- geisli barst félaginu nýlega. Kona í afskekktum landshluta og sem ekki er þó í félaginu, pantaði Nýal. Sendi hún síðan greiðslu fyrir hann og að auki kr. 100,00 ásamt sendibréfi. Eg tek mér það bessaleyfi að senda blaðinu til birtingar kálfa úr þessu bréfi, (og vona að hún misvirði það ekki), því það lýsir svo vel þeim hlýja hug, sem hún ber til þessa mikilsverða málefnis, og þeim vonum, sem hún bindur við framgang þess.

I. A. 15. 8. 1964.

" Þegar ég var í skóla um 1920-21, var ég mjög blandin í trúnni. Eg gat ekki fallist á það, sem prestarnir kenndu

um lífið og tilveru þess. Þá las ég nýútkominn Nýal dr. Helga Pjeturss. Ég gat betur fallist á kenningar hans. Það rann upp fyrir mér nýtt ljós. " Lífið í öðru ljósi ég sá ". Síðan hef ég, að því að mér finnst, skilið kenningar Krists miklu betur. Og lífað miklu betra og fullkommnara lífi síðan. Nýall og kenningar hans eru stórmerkar og ávallt nýjar. Hér vill enginn -kaupa hann því dr. Helgi er misskilinn, mest vegna þess, að mönnum er að mestu ókunnar ritgjörðir hans og kenningar. Ég vildi ger tilraun að bæta úr þessu með því að kaupa Nýal allan og láta hann í hreppsókasafnið í þeirri von og trú, að einhver lesi þetta stórmerka ritsafn. Það fer ekki á milli mála, að þeir, sem lesa Nýal með skilningi og athygli verða betri og fróðari.

Þessar 100 kr. eru ekki árstíllag. Heldur styrkur til félagsins fyrir hið góða, sem ég hef orðið aðnjótandi frá þessu félagi. Svo óska ég þess og bið af heilium huga, að þetta félag megi dafna til blessunar fyrir allt mannkyn.

Vænt þætti mér um, ef þú vildir senda mér Félagsblað Nýalssinna. Það vil ég kaupa. "

Anna Jónsdóttir
Þverhamri,
Breiðdalsvík.

UPPRUNI ÍSLENDINGA OG MANNFRÆÐILEG ÞEKKING

Undarlegt bykir mér það, að við umræður um uppruna Íslendinga skuli menn ekki styðjast meir en gert er við niðurstöður mannfæðilegra rannsókna. Guðmundur próf. Hannesson gerði fyrstur skipulagðar mannfæðilegar rannsóknir á Íslendingum, og voru þær það umfangsmiklar, að þær hefðu að m. k. átt að geta orðið nokkur leiðbeining þeim, sem vildu komast að hinu sama um uppruna þjóðarinnar. En á stóðari árum hefur Jens Pálsson mannfæðingur gert sér þær rannsóknir að aðalstærri eins og kunnugt er, og dregið saman mikinn efnivið. Og þó að oftrú á sérfræðiniðurstöður geti sjálfsgætt gengið út í öfgar, þá virðist mér að umræður um uppruna Íslendinga eigi varla skilið að heita því nafni, nema tekið sé tillit til þess, sem sá Íslendingur hefur fram að færa, sem mest allra hefur fengið við mannfæðirannsóknir, og missa þó forbeinarannsóknir, Jóns. próf. Steffensen, einskis í þótt þetta sé sagt. En það er í augum uppi, að mannfæðileg vitneskja um fornaldarmenn verður þá fróðlegust, ef hægt er að setja hana í samband við þá, sem nú lífa og hlýtur því nútímamannfræðin að vera undirstaðan.

Eins og flestum mun vera ljóst þá er í rauninni engum blöð um um það að fletta hvaðan landnámsmenn Íslands komu eða voru komnir. Þeir komu frá Norðurlöndum og að einhverju leyti frá Breiðlands-eyjum, en að hve miklu leyti hið síðara hafi átt sér stað, hefur menn deilt á um. En þótt rétt sé og sjálfsgagt að athuga vel allt hvað til greina getur komið þá verður varla hjá því komizt að tala um nokkurs konar Írafár í sumnum Íslenskum menntamönnum og öðrum í þessu sambandi og mætti þó bæta því við, að þeim hafi orðið Skotaskuld úr því sem þeim hefi ekki átt að verða skotaskuld úr að sjá. En það er að Íslendingar bera þess sjálfir vott að þeir eru góður stofn, og er óþarfi að setja upp nokkurn steinrunnin kulda-svip, þó að það sé sagt, því að "góður stofn" þarf ekki að þýða að verið sé að njóra neinum öðrum heldur hit að nokkurs sérstaks sé þar að vænta, eins og mikil ástæða er til að ætla um þá þjóð, sem ágætlegast hefur verið spáð fyrir. Á ég þar við kenningar Skotans Adáms Ruthertords, um mannkynssögulegt hlutverk Íslendinga, en án þess, að vita sig eiga hlutverk getur þjóð ekki haft verulegan áhuga á uppruna sínum eða framtíð.

Þorsteinn Guðjónsson.

ISLENZK NÁTTURUFRAEDI OG SAMBANDSFYRIR- BRIGÐIN

Í ritstjórnargrein í dagblaðinu Þjóðviljanum 6. jan. eftir S. (Sigurð Guðmundsson) þar sem mjög var ráðizt að áhuga manna að þeim fyrirberum, sem kennd eru við miðla og orkuverkanir í sambandi við huga manns, standa þessi orð :

"Til er hópur manna, sem heldur að allt þetta draugafargan og þýramíðaspádómur og stjórnuþár sé eiginlega allt fullgild náttúruvísindi, og varla við öðru að búast, meðan út eru gefnar tíu hindurvihnabækur fyrir hverja eina um raunvísindi, meðan skrifuð er saman bók um hvern einasta "miðil" en engin um brautryðjendur Íslenskra náttúrufræða."

Þó að ég sé mjög á öðru máli en greinarhöfundur um það sem hér kemur til greina, þá er síður en svo að það sé af því að mér virðist minning brautryðjenda Íslenskrar náttúrufræði nóg samlega í heiðri höfð, eða að náttúrufræðin megi á nokkurn hátt verða vanrækt. Þekking á náttúrunni eða skilningur á heiminum er það sem mjög þarf að eflast, og ekki slít á þeim fyrirbrigðum sem á var minzt, því á annan hátt en náttúrufræðillegan getur ekki orðið þar um skilning að ræða eða raunhaft viðhorf. Og það vill nú einmitt svo til, að með því að sýna brautryðjanda í Íslenskum náttúrufræðum þó ekki væri nema brot af þeim heiðri, sem honum ber, þá væri með því að komast nær því að ná náttúrufræðilegum skilningi á því, sem hér um ræðir.

Dr. Helgi Pieturss var einn hinna fyrstu af Íslendingum, sem ávann sér náttúrufræðingsnafn í vísindahæiminum. Var námsferill hans afburða gleðilegur og gerðist hann síðan brautryðjandi upp-
götvanir í jarðfræði Íslands. En áður hafði Þorv. Thoroddsen kannað landið af miklum dugnaði og dregið saman mikinn fróðleik. Var það skaði mikill að þeim merka fræðimanni skyldi ekki aðnast að verða hinum yngri manni og nemandi sínum sá drengur, að taka undir upp götvanir hans og styðja starf hans. En eins og dr. Helgi hefur sjálfur sagt, þá ber ekki að dæma hinn gamla fræðimann of hart fyrir þetta, enda má benda á lík dæmi úr vísindasögunni. Hvers eðlis hinar Íslensku jarðfræðiupp götvanir voru og hversu stórar, má m. a. mörka af því, að þessi byrjandi í náttúrufræðingnum, sem Helgi Pjeturss var árið 1900, skyldi þá þegar vera búinn að átta sig á því, að Ísöldin hefði á Íslandi verið skipt, með hlýndatíma bilum á milli, eins og verið var um þær mundir að sjá fram á í fyrsta sinni erlendir af Alpajarðfræðingunum Penck og Brückner, og var þetta talsverðum mun fyrr en fundið var bæði á Norðurlöndum og í Ameríku, að svo hefði einnig verið þar. Má af þessu eins og svo mörgu öðru sjá, að það er ekki af öðru en skorti á sannri vísindamennsku ef farið er að ræða um brautryðjendur Íslenskra náttúrufræða-án þess að Helgi Pjeturss sé þar nefndur í fyrsta lagi. En það er þessi brautryðjandi sem einnig ber að nefna fyrst og fremst þegar um það er að ræða að leita náttúrufræðilegs skilnings á þeim fyrirbærum, sem minnst var á hér í upphafi og verð ég þá að taka það fram, að það á ekkert skylt við náttúrufræðilegan skilning á hlutunum að neita því sem er.

Dr. Helgi Pjeturss upp götvaði hvert er eðli svefn og drauma á þann hátt, sem öyggjandi er fyrir þann sem nægilega vel hefur athugað það, sem þar kemur til greina, og ber þaðan birtu yfir eðli allra trúarbragða og óvenjulega reynslu manna. Því að hinar ýmsu tegundir slíkrar reynslu eru allar eðlisskyldar því að dreyma eða standa í sambandi við það orkuaðstreymi sem svefninn er. Á því getur enginn vafi leikið, að svefninn er líkamleg og eðlisfræðileg nauðsyn, sambærileg við það að anda og nærast. Nákvæm athugun á því, sem þessi magnan ber með sér, draumunum sýnir, að um samband er að ræða við lífendur á öðrum hnöttum. Það er hin mesta fjarstæða að draumarnir séu eigin hugsköpun. Þeir eru annarlegarsýnir og skynjanir komnar til manns að utan, það er fyrir samband við aðra, enda engin fyrirfram ástæða til að efast um slíkt, þegar vitað er um raunveruleika hugsanafnlutnings og skyldra fyrirbæra.

Líf eftir dauðann skildi dr. Helgi náttúrufræðilegum skilningi að raunverulega ætti sér stað, sem líkamlegt líf á öðrum hnöttum, og hann sýndi fram á það, að við tilraunir andatrúarmanna eða öndunga, eins og hann kallaði þá stundum, hefur margt merktlegt komið fram og meira af raunverulegum sönnunum heldur en jafnvel sjálfir þeir hafa tekið eftir. Og hann bentí fram til þess, að

ef farið yrði að líta á þessi efni á hreinvisindalegan hátt og skilið, að hinar fornu dulfrúarhugmyndir geta ekki orðið sú undirstaða sem byggt verður á, né heldur hin neikvæða stefna, þá myndu verða meiri framfarir og betur á lífi manna en nokkurn hefur órað fyrir.

Það er vegna þess, að slíkur maður hefur lifað með þessari þjóð, að meðal Íslendinga eru nú uppi menn, sem setja rannsökn á hinum umræddu fyrirbærum í sambandi við náttúrufræði. Hvort hann hefur haft slíka menn í huga, sá sem skrifaði orðin sem ég tók upp hér í byrjun, skal ég engum getum að leiða. En að því er snertir boðskap þann, sem margir setja í samband við píramída, en réttara er að kenna við boðbera hans, Adam Rutherford, doktor í guðfræði, þá veit ég ekkert sem geti beturgert ljóshvað þar er um að ræða en eftirfarandi orð Helga Pjeturss í þónýal, kaflanum Íslendingar og annað mannkyn :

„Ég hef gefið þessum málum nokkurn gaum, (þ.e. hreyfingu sem hér varð í sambandi við þetta, þegar það var að koma fram), einungis vegna Adams Rutherford's, manns, sem mér þykir mjög mikið til koma og þó ekki að vísu vegna áhuga hans á píramíðanum mikla eða ættkvísl Benjamíns, heldur af því, að hann hefur getað látið sér til hugar koma, að hin litla íslenska þjóð geti haft, eigi einungis þýðingu, heldur úrsiltabyðingu fyrir allt mannkyn. Slíkt ber á mjög háu stigi vott um það, sem á útlendu máli er nefnt geni (sjení), Því hvað mundi það þykja ólíklegra en þetta, þó að það sé raunar rétt. Íslenzku þjóðinni er í samleika-þýðingarmikis hlutverk ætlað í sögu mannkynsins.“

Oslo 13. janúar 1960

Porsteinn Guðjónsson.

Alþýðublaðið 20/3 1963.

HEIMSPEKI

dr. Helga Pjeturss

Allmargir urðu til þess í vetur að skrifa um hina nýútkomnu Ferðabók dr. Helga Pjeturss, og má segja að þar segist öllum nokkurnveginn á sama veg. Bók þessa hafa allir lofað að nokkru, eins og líka maklegt er, þó að af mismikilli vinsemd væri. En eitt hafa allir þessir ritdómar látið ógert, og það er að ræða um heimspeki dr. Helga, og mætti þó ef til vill segja, að þar hafi verið ein undantekning. Dr. Sigurður Þórarinnsson tók það fram í sinni grein, að hafi hann þar ekki miklar mætur á, og mun honum hafa þótt það öruggara álits síns vegna. En nú finnst mér, að ekki þyrfti að vera úr vegi, að fræðimenn tækju sig loksins til og segðu eitthvað um þetta efni, annaðhvort til lofs eða lasts. Mér þætti t. d. gaman að vita, hvers vegna dr. Sigurður hefur litlar mætur

á þessari heimspeki, og vildi ég gjarnan, að hann færði fram ástæður fyrir því. Og slíkt vildi ég þá, að fleiri lærdómsmenn getðu.

Varla mun því nú verða neitað, að dr. Helgi Pjeturss hafi haft réttara fyrir sér varðandi íslenzka jarðfræði en prófessor Þorvaldur Thoroddsen, og er því ekki réttmætt að leggja þá þar að jöfnu. Eins og Jóhannes Áskelsson tekur fram í sinni grein, þá eru núðurstöður dr. Helga varðandi kvarterjarðfræði Íslands undirstöðuatriði, og væri því nokkur ástæða til að gæta að því, hvort svo hafi ekki einnig getað verið um annað það, sem hann taldi sig hafa komizt að raun um og skilið. Gæti menn t. d. að því, sem hann sagði um eðli svefnisins og draumanna og framfar öðru er undirstaða heimspeki hans. Þeir sem lesið hafa Nýáls-rit dr. Helga munu að vísu sjá, að þar er byggt á þeirri þekkingu, sem þegar hefur fengizt á heimi og lífi. En það, sem þar kemur til viðbótar, er hinsvegar byggt á eigin athugunum hans varðandi svefninn, draumana og annað það, sem ekki verður með réttu neitað, að séu staðreyndir. Á ég þar við fyrirbæri þau, sem kennd eru við möla, hugsanaflutning og fleira það, sem margir finnr menn virðast vera feimnir við að taka nokkura afstöðu til nema þá neikvæða. Og þetta er það, sem ég vildi geta fengið menn til að ræða í nokkurri alvöru. Hvað segja fræðimenn t. d. um þá kemningu dr. Helga, að undirrót draumanna sé samband sofandans við einhvern vakanda? Hafa þeir raunverulega gert sér ljóst, að slíkt sé fjarstæða, sem ekki geti átt sér stað? Og hafa þeir þá gert sér ljóst, að aðrar kenningar séu þar semnilegri eða komi betur heim við það, sem draumarnir raunverulega eru? Þessu vildi ég fá hina lærðu menn til að svara. Og emnfremur vildi ég fá þá til að ræða nokkuð um hið merkilegasta, sem á miðilfundum hefur átt sér stað, og hvaða möguleika þeir sæju til þess, sem þar hefur stundum verið sannað, að maðurinn lifi þótt hann hafi dáð. Sýni hver sem getur fram á náttúrufræðilega möguleika til framlífs annarsstaðar en á jörðum einhverra fjarlæggra sólhverfa. Sýni hver sem getur fram á möguleika til þess að sjá slíkar sýnir, sem í draumi geta átt sér stað án þess að sjá slíkar sýnir séð. Bendi hver sem getur á óyggjandi sannanir fyrir því, sem haldið hefur verið fram, að draumsgjafir sofandi manns séu einungis hugarburður hans og að hann geti þannig látið sig sjá hugrenningar sínar á sama hátt og þegar hann horfir á hluti eða staði. Fyrr en einhver hefur þetta gert, getur hann ekki með rökum sagt, að heimspæki dr. Helga Pjeturss sé röng og ekki umræðuverð.

Þorsteinn Jónsson
á Vífisstöðum.

Morgunblaðið 17. febr. 1960.

FUNDARGERÐ AÐALFUNDAR

Aðalfundur í Félagi Nýalssinna var haldinn föstudaginn 15. maí að Hverfisgötu 21 og hófst kl. rúmlega 9. Fundinn setti for- maðurinn, Benedikt Björnsson, en eigi varð af lestri fundargerðar þar eð hún hafði lent hjá Þorsteini á Ulfsstöðum og ekki borizt aftur í tæka tíð.

Sveinbjörn Þorsteinsson las upp úr Efnýal greinina Mannkynssagan og hin mikla breyting og að auki úr Nýal síðasta kafla ritgerðarinnar Lífgeislan og magnan.

Næst tók til máls Ingvar Agnarsson, og las hann bréf til fundarins, sem borizt hafði frá Sigríði Björnsdóttur, nú að Sel- fossi. Var efni bréfsins það, að taka undir og vekja athygli á tillögu Ingvars Agnarssonar, sem birtist í desemberhefti félags- blaðsins um útgáfu á kennslubók í sambandsvísindum. Virtist Sigríði sem slíks kynningarrits um sannindi Nýals væri hin mesta þörf, því að það væri líklegra til þess að verða lesið af mörgum en heill bókaflökkur. Og við það eitt að hvetja félagsmenn til að leggja eitthvað af mörkum peningalega í því skyni, lét Sigríður ekki sitja, heldur hét kr. 1.000.00 til framkvæmdanna.

Eftir að formaður hafði borizt þetta upp til umræðna, tók Stefán Þhorarensen til máls og lagði til, að ef þetta kæmi til fram- kvæmda, þá yrðu valdir í það kaflar úr Nýal. Taldi hann að lífís sýnishorn gæti orðið til þess að vekja forvitni einhverra og löngun til að lesa meira. Eftir nokkrar umræður manna um nafn ritsins og fleira bar formaður fram eftirfarandi tillögu :

Aðalfundur í félagi Nýalssinna samþykkir að fela stjórn félagsins athugun á því, hvort ekki beri að semja samanþjappað rit um kenningar Nýals og var það samþykkt af öllum fundarmönnum. Þá tók til máls Ingvar Agnarsson og sagðist hafa kynnt ungum manni með miðilshæfileika, Guðmundi Skarphéðinssyni, og að þeim unga manni litist þannig á kenningar Nýals, að hann væri fús til samstarfs við félagið. Tilraunir vildi hann þó ekki byrja fyrr en með haustinu, því að í sumar vildi hann meðal annars kynnast kenningunum betur. Miðill þessi mun hingað til eingöngu hafa starfað sem lækningamiðill, og sagði Kristrún Jónsdóttir, að hún hefði heyrt um merktilegan árangur af því starfi hans.

Ingvar sagði frá því, að konu miðillsins hefði eitt sinn dremt, að hún væri að skoða hluti í svefnherbergi þeirra á þeirri sömu stund og maður hennar hefði verið að skoða þessa hluti. Þá gat Stefán Þhorarensen þess, að föðurafrí sinn hafi einhverm tíma í elli sinni, eftir að hann var blindur orðinn, farið að sjá þannig, að um sambandskyn hefði verið að ræða, en kunnir ekki nánar frá því að segja.

Formaður vék nú að störfum sínum og stjórnaminnar, að hann hefði tvisvar, en árangurslaust, reynt að útvega miðil, að tilraun hefði verið gerð til að koma upp félagsheimili með því að kaupa íbúð, sem síðan hefði verið seld með 99.000.00 kr. hagnaði. Ennfremur gat hann þess, að útgáfa félagsblaðsins væri nú orðin miklu vandæri, og væri það Ingvari að þakka og svo Þorsteini Jónssyni. Sagði hann sinn hlut í stjórn félagsins minni miklu hafa verið en skyldi, og væri þar mest fremur öðrum að þakka en sér. Loks bar formaður fram nýtt stjórnarkjör, og talaði um, að heppi- legast mundi að skipta yrði um stjórn árlega, en féll þó frá því að skipt yrði nema um formann árlega, eftir að Stefán Thorarensen hæfði gert þá athugasemd, að ekki væri rétt að lögfesta það, að árlega væri skipt um stjórnina í heild. Bar nú formaður fram þá tillögu, að Ingvar Agnarsson yrði kosinn formaður, Tryggvi Guð- björnsson, gjaldkeri og Sveinn Haraldsson, ritari. Skoraðist Tryggvi undan kjöri vegna atvinnu sinnar utanþæjar og annara anna, og baðst Sveinn síðan undan kosningu í ritarastarfið vegna þess, að hann treysti sér ekki til þess, þótti nú formanni ekki gott í efni, og spurði, hvort leggja ætti félagið niður vegna þess, að innem fengjust ekki í stjórn. Gaf sig þá fram Sigurður F. Ólafsson til að taka að sér gjaldkerastarfið og hét á Svein að mælast þá ekki undan því að vera ritari. Varð síðan úr, að stjórn félagsins varð þessi : Ingvar Agnarsson, formaður, Sigurður F. Ólafsson, gjaldkeri og Sveinn Haraldsson, ritari. Meðstjórnendur voru þeir kosnir Þorsteinn Jónsson á Ulfsstöðum og Sveinbjörn Þorsteins- son. Endurskoðendur voru þau kosin Halldór Halldórsson og Elsa Vilmundardóttir.

Fráfarandi formaður óskaði síðan félaginu heilla og hinni nýkjörnu stjórn, og hófust síðan frjálssar umræður nokkra stund.

Fundi slitið kl. 10 og 55 mínútur.

Fundinn sátu 14 manns.

Sveinn Haraldsson.

Þess skal hér getið, að tvær fundargerðir, sem mér bárust í vor eða sumar, finn ég ekki nú, og geta þær því ekki komið í þetta sinn.

Þorsteinn Jónsson.

ÍRSKT UNDRABARN.

„Mamma, mig vantar lampa við rúmið mitt, svo að ég geti lesið dálitla stund á kvöldin, áður en ég fer að sofa“, sagði Mary litla Gilchrist, fjögurra ára gömul írsk telpa í Chapeltown á Norð-ur-Írlandi.

„En þú kannst ekki að lesa, barn“, svaraði móðir hennar og brosti við litlu stúlkuinni með ljósa hrokkinkollinn. „Hvað heldurðu að þú hafir við lampa að gera?“

„Víst kann ég að lesa“, sagði Mary litla með ákefð. „Ég þyrjaði á frönskum bókunum, svo las ég allar ensku bækurnar sem ég fann, og seinast þær írsku“.

Allt komst í uppnám á heimilinu, spurningunum rignði yfir Mary, sem skildi ekki, af hverju fólkið lét svona, og loks var hún prófuð ræklega. Það kom í ljós, að hún hafði sagt sannleikann: hún las upphátt úr enskum, frönskum og írskum bókum og býddi meira að segja reiprennandi úr einu tungumálinu á annað, eins og ekkert væri.

Fjölskyldan var þrumulostin af furðu, sem nálgastist ótta. Mary hafði aldrei lært að lesa, þetta var allt að því óhugnanlegt. Mary varð sjálf skelkuð, þegar hún sá, hvernig hinum varð við, og fór að skæla. Eitthvað hlaut að vera athugasvert við að lesa fyrir full-óröna fólkið, úr því að það lét svona.

En móðir hennar, frú Bridget Gilchrist, sem áður hafði verið barnakennari, tók litlu telpuna í fangit, bar hana upp í sveinherbergit og talaði róandi við hana.

„Segðu mér nú, Mary, hvernig lærðirðu að lesa? spurði hún bliflega.“

„Það er enginn vandi, mamma mín“, útskýrði Mary polinmóð. „Einn daginn fór ég bara að fletta myndabók, og eftir svo-litla stund sá ég, að þessi skrifnu ták fyrir neðan myndirnar hlutu að vera til einhvers, og smám saman vissi ég, hvað orðin þýddu – þau lýstu því, sem var á myndunum: hundum, köttum og húsum o. s. frv. Þetta var ekki enska eða írska, en seinna sá ég, að það var franska“.

Frú Gilchrist leit á bókina, sem Mary var að tala um og það reyndist vera kennslubók í frönsku, sem notuð var við enska skóla. Á fáeinum mánuðum hafði litlu dóttur hennar tekizt að læra hjálparlaust að lesa – ekki eitt, heldur þrjú tungumál. Barnið hlaut að vera gaett snilligáfu.

Fréttin var ekki lengi að berast út um Chapeltown, og áður en varði fylltist allt af forvitnu fólki, sem spurði í paula um undrabarnið og heimtæði að fá að heyrja Mary litlu lesa upphátt. Gerry Gilchrist, faðir telpunnar varð að fá lögregluvernd um húsið til þess að hægt væri að fá fríð.

Auðvitað erum við stolt af því að hafa undrabarn í fjölskyldunni sagði hann, „en ég vil ekki, að fólk liti á Mary eins og einhvers konar viðundur“.

Sjálf gerir Mary litla sér ekki grein fyrir, að hún sé á nokkurn hátt óvenjuleg eða jafnöldrum sínum fremri. Hún fékk ósk sína uppfyllta : fallegan lampa við rúmið sitt, svo að hún getur sókkt sér niður í frskar, enskar og franskar bækur á hverju kvöldi, áður en hún fer að sofa. Það er henni nóg ; hún er hestánægð. Eini skugginn á gleði hennar eru ströng fyrirmæli foreldranna, að hún slökkvi ljósið ekki seinna en kl. 10 hvað spennandi sem bókin er.

Hér mundi nú líklega guðspekingar tala um endurburð, en einhversstaðar talar H. P. um að undrabörn séu mögnuð af framliðnum snillingum.

Vísi, 30. 9. 1962.

AF SJÁ LITT OG LESA BIÖÐIN MED FINGRUNNUM.

Til skamms tíma var almennt talið, að skilningarvit manna væru aðeins fimm : sjón, heyrn, ilman, smekkur og tilfinning. Og yfirleitt hafa vísindamenn ekki viðurkennt, að menn sæju með öðru líffæri en augunum. En nú virðist annað vera upp á teningnum, sem sé að mögulegt sé að fólk sjái svo ljóslega sem að greina sundur liti – með fingurgómunum.

Fyrir röskegla einu ári komst sú saga á kreik, að rússneskur vísindamaður hefði sannprófað, að stúlka nokkur austur þar hafi sagt rétt til um mismunandi liti og einnig lesið venjulegt blaðaletur með því einu að renna fingurgómunum yfir blaðið. Amerískir vísindamenn ginu ekki við flugu hins rússneska kollega í einu vettvangi, síður en svo. En sú tortryggni hvarf fljótt, þegar frétist, að bandarískur sálfræðingur, dr. Richard P. Youts prófessor við Barnard-háskólann, hafi haft konu eina til rannsóknar og gæti ekki lengur dregið í efa, að hún greindi liti hluta með því einu að snerta þá með fingurgómunum.

Fyrsta stúlkan í Sovétríkjunum, sem þessi hæfileiki var uppgötvaður hjá heitir, Roza Kuleshova, 23 ára og á heima í borginni Nizhny Tagil hjá Úralfjöllunum. Síðan hafa fleiri bættzt við, t. d. Lena Bliznova í Kharkov, 19 ára og Ninel Kulagina í Leningrad, 37 ára gömul. Rækilégastar rannsóknir hafa verið á Rozu Kuleshova. Henni var gagnert boðið til Moskvu, þar sem hún gekk undir prófanir og rannsóknir mánuðum saman til lífðlisfræðinga og lækna við ýmsar stofnanir læknavísindanna. Loks var hreinlega gengið úr skugga um, svo ekki var um að villast lengur, að hún væri þessum hæfileikum búin, með því að prófa hana með tæki því, er nefnist „ spectroanomaloscope“, sem ekki á að bregðast. Efim Rabkin prófessor hefur sagt svo frá í blaðavítali

að tækio, sem notað var við að prófa Rozu, prófi örugglega litnæmi, sem nær yfir allt litrófið frá rauðu að fjólubláu. „ Það er orðin staðreynd í okkar augum, að þessi stúlka er gædd þessari aukasjón, en við erum samt enn alls ófróðir um hvers eðlis hún er, ” sagði prófessorinn. Þá lét prófessor Rabkin þess getið, að á öldinni, sem leið, hafi rússneski lífætlisfræðingurinn Ivan Sechenov skrifað ritgerð og drepit þar á samband milli augans og vöðvatilfinninga eða snertingar. „ Geta má sér þess til ” segir Rabkin, „ að það-í húðinni á lófum og fingurgómum Rozu Kuleshovu og annarra kvenna með þennan hæfileika sé að finna sam s konar sjóntæki og mannsaugun.

Uppgötvanir af þessu tagi vekja menn til umhugsunar um það, hvað vísindin vita raunverulega um skilningavitn. Hversu sterk eru þau og hverjar eru takmarkanir þeirra ? Er hægt að þjálfra skilningarvitn umfram það, sem við köllum „ eðlilegt ? Höfum við fleiri skilningarvit til að bera, einhver dulin ? Ef svo er, sem uppgötvanir þessar og fullyrðingar vísindamanna segja, þá vaknar su spurning, hvort þróun þessarar lífveru, sem kallast maður, haldi áfram til þroska og fjölbæfni, og hafi í rauninni gert það um langan tíma, án þess að vísindin hafi gert sér það ljóst, hvað liggur næst hendi að rannsaka.

Tíminn 4. júlí 1964.

RAUNVERULEGAR A THUGANIR.

Einhvern tíma vék ég að því í grein, sem ég man nú ekki, hvar birtist, að athuganir þær, sem prófessor Nataniel Kleitman í Chicago hefur gert á sofandi mönnum stýðji kenningar dr. Helga Pjeturss, og þótti mér því fengur í að sjá þessu sama haldit fram af Gísla Halldórssyni, verkfræðingi, í Lesbók Mbl. 24. júní sl. Er það fram yfir hið venjulega, að íslenskur mennta- og áhrifamaður skulu um leið og hann segir frá útlendum vísindaathugunum, muna eftir þessari íslensku kenningu, og verður ekki annað sagt en að þar sé um meira en í meðallagi drengskap að ræða.

Nú vikur Gíslí að vísu ekki að því, hvaða ástæður dr. Helgi hafði til þess að halda fram þeirri staðhæfingu, að draumur eins sé ævinlega að undirrot vökulíf annars, og vil ég þá taka það fram, að þær ástæður voru engu síður raunverulegar en þessar athuganir Kleitmans og samstarfsmanna hans. Það sem dr. Helgi gerði, var að athuga sjálfa draumana, og er sannleikurinn sá, þó að íslenskir sálfræðingar hafi enn ekki gert sér það ljóst, að þær athuganir voru stórum mun sannvísindalegri en allar

þær athuganir aðrar, sem gerðar hafa verið í því efni. Það sem dr. Helgi gerði, var að gera sér grein fyrir því, sem er aðalatriði og heimspekingurinn Schopenhauer hafði bent á áður, að draumskynjanir manna eru eins og raunverulegar skynjanir en ekki eins og þegar hugsað er um eitthvað, og gaf þetta dr. Helga undir eins mlkla ástæðu til að efast um, að þær skynjanir væru einungis sjálfsköpun dreymandans. — Samleikurinn er, að þó að slíku sé haldið fram af sálfræðingum, þá hefur aldrei verið sýnt fram á nein fullgild rök fyrir því, að slíkt geti átt sér stað. — En þegar dr. Helgi síðar gerði sér einnig ljóst að draumskynrnar eru ekki einungis eins og hverjar aðrar raunverulegar synir, heldur einnig, að þær eru jafnan ókunnugar dreymandanum úr vöku, og þannig meira að segja stundum, að slíkt gat ekki boritð fyrir á þessari jörð, þá var það loks, og þó ekki án þess að hafa gert sér ljósan hugsanaflutning frá manni til manns, að hann fór að setja drauma sína í samband við þúa annarra hnatta. Er það nú orðið sannað, svo að óvæfengjanlegt mun talið, að slíkt samband geti stundum átt sér stað á milli manna hér á jörðu, og er þó að auki ástæða til að minna á, að nú hefur einnig verið sannað, að kraftur sá, sem þarna kemur til greina, er áháður sumum þeim tákniörknum, sem rafsegulgeislun hindrast af. Hef ég síðast séð frá þessu sagt í " Þjóðviljanum" þann 19. júní sl. Má af þessu sjá, að verið er nú að nálgast, þá skoðun, að um sérstakan og ákveðinn kraft sé að ræða, þar sem líftið er, og gæti það því fyrr en varir orðið úrelt kenning, sem kennd hefur verið við Einstein, að engin geislun geti verið hraðfarari en geislun ljóssins. Er ég að vona að jafnvel þeim íhaldssömu prófessorum, sem Gísli Halldórs-son segir að séu nú í fullri alvörru farnir að leita eftir samböndum við þúa annarra hnatta, auðnist að uppgötva þennan kraft og gæti þá greitt fyrir slíku, að því kvæð nú hafa verið haldið fram af einhverjum málsmetandi Bandaríkjamanni, að hugsanaflutningur geti komið þarna til greina.

Þorsteinn Jónsson

Á Úlfstötum.

LÍFGEISLA LÆKNINGAR.

Í öllu sínu starti leitast læknar við að hjálpa sjúku fólki og lina þjáningar þess. Þetta er eitt hið gófugasta verk, sem hægt er að vinna. Lífaminn sjálfur hefur í sér fölginn lækningamátt, og í mörgum tilfellum er það hlutverk læknanna að hjálpa náttúrunni til að lækna hinn sjúka.

Nú er það svo, að hinn lækmandi mátt er ekki einungis að finna í hinum lífandi líkama mannsins heldur mun þar einnig og öllu fremur vera um að ræða aðsenda lækningarorku. En hvaðan kemur hún. Samkvæmt kenningum dr. Helga Pjeturss, er hinn aðkommi lækningamáttur eða lífsorkan komin frá lífafsævæðum háþróaðra lífvera á öðrum hnöttum. Vafalaust má telja að milljónir hnatta, séu byggðir lífandi verum, og þróunarstígg þessara lífvera, munu vera mjög mismunandi. Við getum hugsað okkur að til séu verur á sumum hnöttum sem séu svo háþróskaðar að góðleika, fegurð og mætti að mismunur á þeim og okkur hér sé meiri en á okkur og ljófasta apa. Við höfum að vísu fulla vitneskju um að svo sé í raun og veru samkvæmt frásögnum ýmissa ófreskra manna. Áhrif frá þessum háþroskuðu mannkynjum berast stöðugt til okkar, það eru lækmandi, viltkandi og þroskandi áhrif. Sérhver vera sendir frá sér lífgeislun og því áhrifa-meiri sem hún er þroskaðri. Lífgeislun er orka í herra veldi en geislun frá líflausu efni og ekki háð hraðatakörkunum ljóss eða rafmagns. Mun lífgeislun fara milli sólhverfa og vetrarþrauta á svo til engum tíma.

Únt er að komast í beint vitundar og áhrifasamband við vitverur annarra hnatta, og er það mun algengara, en við gerum okkur almennt grein fyrir. Í draumi og í miðlísástandi eru slík sambönd algeng. Oft hafa gerst svokallaðar undralækningar. Mun þar vera um að ræða öflugt aðstreymi lækmandi máttar frá lífafsstöðvum annarra hnatta og hafa góðir miðlar og huglækmar oft stuðlað að slíku.

Lækmar settu að gefa þessu máli meiri gaum en hingað til. En þeir verða að vitta hvers konar orku er hér um að ræða og hvaðan hún stafar.

Eg mundi vilja leggja til, að lækmar, læsu og kynntu sér ræklega kenningar dr. Helga Pjeturss, sem fyrstur manna á þessari jört hefur uppgötvað og skilið lífsambandið milli hnatta alheimsins eða réttara sagt, milli þúa þeirra.

Lækmar, settu að stofna til lífgeislalækninga, byggðra á þeirri þekkingu, sem þegar er fengin með uppgötvunum dr. Helga Pjeturss og fá til líks við sig huglækna með ótví-
ræða hæfileika. Mundi það verða til meiri arangurs, en að láta slíkar lækningar eftir mönnum, sem enga þekkingu hafa hvorki á undirstöðuatriðum læknavísinda eða lífgeislalækninga, jafnvel þótt þeir hafi huglækni-hæfileika.

Ingvar Agnarsson
30. ágúst 1964.

Efnisyfirlit:

Bis.	3	Formáli
-	9	Þorsteinn Jónsson Sigríður Björnsdóttir, látin Þorsteinn Guðjónsson
-	10	Hugleitt út frá lestri blaðagreinar Sveinn Haraldsson
-	11-14	4 draumar Ingvar Agnarsson
-	13	Draumur Sveinn Haraldsson
-	16	Frétt tekin úr norsku blaði Þorsteinn Guðjónsson þýddi
-	18	Stjórnulffræði, vísindagrein framtíðarinnar Ingvar Agnarsson
-	18	Bréf frá lesanda Félagsblaðsins Anna Jónsdóttir
-	19	Uppruni Íslendinga og mannfæðileg þekking Þorsteinn Guðjónsson
-	20	Íslensk náttúrufræði og sambandsfyrirbrigðin Þorsteinn Guðjónsson
-	22	Heimspeki, dr. Helga Pjeturss Þorsteinn Jónsson
-	24	Fundargerð
-	26	Írskt undrabarn
-	27	Að sjá liti og lesa blöð með fingrunum
-	28	Raunverulegar athuganir Þorsteinn Jónsson
-	29	Lífgeislalækningar Ingvar Agnarsson